

איך לתכנן ולבצע את חווית המסע היהודי המועילה ביותר – עוד לפני חווית המסע

שגרו בסביבה שלכם? האם יש מוסדות קהילה שיובאו מארצות המוצא?

הניחו את היסודות

עזרו לתלמידים שלכם להתכונן לחוויה שלהם על ידי יצירת ההקשר בתוכו יתרחש המסע הממשי שלהם כדי להפוך אותו לחזק ומשמעותי יותר. הדבר נכון במיוחד עבור הקשר היסטורי.

אם אתם רוצים לנסוע למסע במזרח אירופה, למשל, או כל מסע בו רלוונטי הפן ההיסטורי, חשוב לתת הקשר היסטורי. ההקשר הגיאוגרפי חשוב גם הוא, כמו גם שפה והכנה לתרבות אותה יפגשו התלמידים בזמן המסע.

רצוי לבדוק גם אם בקהילה הנוכחית יש אנשים שגדלו בקהילה אליה יוצא המסע שיוכלו לשפוך אור על העבר.

בזמן המסע

התמקדו באנשים

ישנם מסעות יהודיים המתמקדים מאוד באירועים ההיסטוריים וההתפתחויות התרבותיות הקשורות במקומות

עקרונות ופרקטיקות מומלצות

התחילו מהסוף

כמו בחינוך טוב באופן כללי, אל תשכחו להתחיל את תכנון המסע היהודי בחשיבה על המטרות שלכם. מה אתם באמת מעוניינים להשיג במסע עם התלמידים שלכם? מהם המסרים שאתם מעוניינים שהם ילמדו ומהן החוויות שאתם רוצים להעניק להם? השתדלו להיות כמה שיותר מפורטים, ולאחר מכן בדקו את התכניות שעשיתם כדי לראות אם אתם עומדים במטרות שהצבתם לעצמכם.

שקלו אפשרות למסע יהודי קרוב הביתה

אתם לא חייבים לנסוע רחוק כדי לעבור חוויה חזקה ומשמעותית של מסע יהודי. יציאה למסע רחוק מהבית כדי לחוות חוויה עמוקה יכול להיות נפלא (ומומלץ), אך זאת לא הדרך היחידה לחשוב על מסע יהודי. חשבו על אתרי מורשת יהודיים אפשריים בעיר שלכם, על ידי כך שתחשבו בצורה רחבה מבחינה גיאוגרפית והיסטורית.

לכו אחורה בזמן – היכן היה היישוב היהודי הראשון בעיר שלכם? האם יש בתי כנסת עתיקים או אתרים ארכיאולוגיים מהעבר? איפה ניתן ללמוד על ראשוני המתיישבים היהודים

- ספציפיים, עד לרמה בה מתעלמים מהאנשים הגרים שם. כמחנכים לעמיות יהודית ההתמקדות שלנו היא באנשים שעומדים מאחורי המקומות, בני האדם והקהילות שהביאו חיים למקום מסוים בזמן מסוים. אנחנו רוצים "לפגוש" אותם, בין אם בדמיון או בחיים האמיתיים.
- דברו עם כמה שיותר אנשים
- הקשיבו למוזיקה (באוטובוס, בכיתה לפני המסע)
- לימדו כמה מילים או ביטויים בשפה המקומית
- טיילו בשטח או בעיר במקום החדש

תנו לתלמידים "לגעת" במקום החדש, בכך שתתנו להם זמן להסתובב באופן חופשי (מותנה בגיל שלהם כמובן). לדוגמא, נסו לכלול משחק של חפש את המטמון, יצירת סרט או אלבום תיעודי, ערכו ראיונות רחוב ופרויקטים לקבוצות קטנות שיכולים לכלול הכנה עצמאית ושיטוט באתר.

הדגישו את העובדה שאתם רחוקים מהבית אחד מהיתרונות של מסע כחוויה חינוכית הוא ההתרחקות של התלמיד מהסביבה המוכרת של הבית. חוויה זאת מגדילה את ההזדמנויות ללמידה. קורה לנו משהו כשאנחנו רחוקים מהבית. אנחנו רואים את העולם בדרכים חדשות, אנחנו נרגעים ומתרחקים מהשגרה היומיומית שבדרך כלל כובלת אותנו לדרכי חשיבה ישנות, ויוצרים חיבורים חדשים לאנשים.

העצימו חוויות אלו על ידי ניסיון מכוון להפריד בין המציאות הביתית של התלמידים וזו של המסע היהודי. אם אתם נוסעים באוטובוס, השמיעו מוזיקה כדי ליצור אווירה חדשה, עודדו את התלמידים לצמצם שימוש בטלפונים שלהם לשיחות ושליחת הודעות לחברים ולבני משפחה בבית (אתם יכולים גם להחליט שעליהם לכבות את הטלפונים שלהם!)

צרו נורמות התנהגות חדשות ותרבות בקבוצה שמבדילה בין מציאות הלמידה ה"רגילה" שלהם ומציאות המסע. צרו זמן לדיון קבוצתי והתבוננות, עודדו יצירת חברויות חדשות ושימו לב שאתם משוחחים עם כל תלמיד בנפרד כדי לברר מה הם עושים ומה הם חושבים.

בכל מקום בו אתם מטיילים, שאלו את עצמכם "מי האנשים שגרו כאן?", "מה אנחנו יכולים ללמוד מהם?", "איך אנחנו יכולים להתחבר אליהם?" ו"מה דומה או שונה בין החוויות שלהם לשלנו?".

אם אתם מבקרים במקום בו יהודים עדיין גרים, מצאו דרך לפגוש אותם ולתקשר איתם. האם אתם יכולים לבקר בבית ספר יהודי או בבית אבות אם הביקור נעשה בקהילה בחו"ל? בבית כנסת מקומי? אם אתם מבקרים בחו"ל במקום בו לא קיימת יותר קהילה יהודית, מה אתם יכולים לגלות עליה, דרך ספרים, סרטים וטקסטים נוספים? עדיף שתהיו כמה שיותר מפורטים. נסו למצוא פרטים על קבוצות או אנשים שהיו מעורבים בצורות שונות של אקטיביזם וארגון קהילתי יהודי.

אם אתם יכולים, אנחנו ממליצים בחום לארגן מפגש חי עם אנשים בעיר או בקהילה אותה אתם מבקרים.

השתמשו בכל החושים שלכם

חוויות מסע הן חזקות ביותר כשאתם חווים אותן דרך כל החושים. זהו יתרון אחד שיש לשימוש במסע ככלי חינוכי; האיכויות החווייתיות שלו חזקות מאוד, ובדרך כלל אפקטיביות יותר מאשר חינוך "פורמאלי" מסורתי שאנחנו מעבירים רוב הזמן. חשבו על דרכים לערב את כל החושים של התלמידים בחוויה של המסע. שלבו כמה מהרעיונות הבאים בתכנית שלכם:

- אכלו אוכל מקומי/אתני/יהודי

אחרי חווית המסע

התבוננות

אחד המרכיבים החשובים ביותר של חינוך חוויתי מוצלח הוא תהליך ההתבוננות. אם לא תתנו לתלמידים שלכם זמן לחשוב ולעבד את החוויה שלהם, היא עלולה בקלות להעלם לתוך הרקע של החיים ושל התודעה שלהם. כדאי לתת זמן להתבוננות עצמית בזמן המסע עצמו, אבל לעיתים קרובות יש לחץ זמן שלא מאפשר זאת.

וודאו שאתם נותנים לתלמידים הזדמנויות לעבד את מה שהם למדו כשאתם חוזרים הביתה: צרו תערוכה של מה שעשיתם; תנו לתלמידים ליצור מצגות אומנותיות של החוויות שלהם; עודדו אותם לחשוב על המשמעות של החוויות עבורם.

הישארו בקשר

כשאתם חוזרים הביתה, חשבו על דרכים לחזק קשרים שיצרתם עם אנשים שפגשתם בדרך. קבעו פגישות בסקייפ עם האנשים שפגשתם וחפשו דרכים להמשיך את הקשר.

האם אתם יכולים לפתח פרויקט משותף עם בית ספר או קהילה בהם ביקרתם? האם יש אנשים אחרים שלא היה לכם זמן לפגוש ושאתם יכולים לפגוש עכשיו? מה עוד אתם רוצים ללמוד על המקום והאנשים שפגשתם במסע שלכם?